

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Зоя Митяй, Тетяна Сіроштан

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Анотація:

Удосконалення процесу підготовки фахівців вимагає створення умов для оволодіння майбутніми педагогами професійної освіти компетенцією професійного спілкування. Проблема дослідження визначається протиріччям між зростаючою потребою суспільства у вдосконаленні професійної підготовки майбутніх педагогів та недостатньою розробленістю певної моделі загальнопрофесійної підготовки майбутніх педагогів у цьому напрямку. У статті теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування комунікативної компетентності майбутніх учителів у процесі фахової підготовки, сутність та структуру комунікативної компетентності майбутніх фахівців, що формується в процесі фахової підготовки, розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки.

Ключові слова:

професійно-комунікативна компетенція; модель загальнопрофесійної підготовки; якість професійної освіти.

Resume:

Mytaii Zoia, Sirosthan Tetiana. Formation of professional-communicative competence of future teachers in the process of professional training.

Improving the process of training specialists requires the creation of conditions for future teachers of professional education to master the competence of professional communication. The research problem is determined by the contradiction between the growing need of society to improve the professional training of future teachers and the insufficient development of a certain model of general professional training of future teachers in this direction.

The article theoretically substantiates the pedagogical conditions for the formation of communicative competence of future teachers in the process of professional training, the essence and structure of the communicative competence of future specialists formed in the process of professional training. The model of the formation of communicative competence of future teachers in the process of professional training is developed and theoretically substantiated.

When studying the problem of the development of professional communication competence, a model of general professional training of applicants was developed, which contributes to the development of their professional communication competence. As a result of the functioning of the proposed model, changes should occur in the knowledge, skills and personality qualities of the future specialists, which will provide the opportunity to develop professional communication competence in them.

The model of general professional training of applicants must be considered, focusing on the development of creative personalities, on their preparation for future professional activity, mediated by the competence of professional communication. It is part of the professional training of future specialists and contains the following parts: a goal-setting, substantive, procedural and evaluation-diagnostic block.

The purpose of using the model is to improve the quality of professional education of a future specialist who possesses various professional competencies, in particular, the competency of professional communication.

Key words:

professional and communicative competence; model of general professional training; quality of professional education.

Постановка проблеми. Концепція модернізації вітчизняного освітнього простору визначила необхідність нової якості освіти як найважливіше завдання освітньої політики XXI ст. Розвиток системи підготовки майбутніх фахівців-педагогів представлено як завдання, вирішення якого визначає інноваційну діяльність нашого суспільства у педагогічній галузі. Сутність системи освіти полягає не лише в підготовці вузькопрофільного спеціаліста, але й у підготовці професіонала, що володіє широким спектром соціальних, культурологічних, управлінських, психологічних, економічних проблем суспільства. Тому вимогою сьогодення для сучасного педагога є володіння добре розвиненими комунікативними компетенціями. Це не лише майбутній фахівець своєї справи, але й творча особистість, здатна до саморозвитку, самовдосконалення, нестандартного мислення. Для нього важливі такі якості, як уміння впливатися до колективу, готовність швидко адаптуватися до нових умов праці, комунікабельність, уміння працювати в команді.

Удосконалення процесу підготовки фахівців вимагає створення умов для оволодіння

майбутніми педагогами професійної освіти компетенцією професійного спілкування. Проблема дослідження визначається протиріччям між зростаючою потребою суспільства у вдосконаленні професійної підготовки майбутніх педагогів, які володіють компетенцією професійного спілкування та недостатньою розробленістю певного зразка загальнопрофесійної підготовки майбутніх педагогів у цьому напрямку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми професійної підготовки майбутніх педагогів розглянуті в теоретико-методологічних напрацюваннях О. Акімової, В. Андрущенка, І. Бека, Н. Бібік, Г. Васяновича, І. Гавриш та ін. На сучасному етапі розвитку педагогічної науки дослідження спирається на такі теорії: системного підходу (В. Стинська), концепцію контекстного навчання (Т. Герлянд), психолого-педагогічну теорію діяльності (Л. Василенко), соціокультурну концепцію спілкування та творчості як діалогу (В. Махінов).

Формулювання цілей статті. Мета розвідки полягає у виявленні, теоретичному обґрунтуванні

педагогічних умов формування комунікативної компетентності майбутніх учителів у процесі фахової підготовки, обґрунтуванні сутності та структури комунікативної компетентності майбутніх фахівців, що формується в процесі фахової підготовки, розробити та теоретично обґрунтувати зразок формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Компетенція професійного спілкування – це вміння володіти способами та прийомми професійного спілкування, засновані на теоретичній та практичній підготовленості фахівця та спрямовані на організацію ефективної професійної діяльності. Компетенція професійного спілкування здобувачів є частиною професійної підготовки майбутнього педагога (Бібік, 2004). З цією метою в закладах вищої освіти, зокрема в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, викладаються освітні компоненти «Практикум з української мови», «Мовленнєва компетентність учнівської молоді». Метою ОК є формування високого рівня комунікативної культури здобувачів вищої освіти для поліпшення володіння ними державною мовою у майбутній професійній діяльності. А завданнями – формувати правильне розуміння норм сучасної української літературної мови; виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм, правил мовного етикету; поповнити словник майбутнього спеціаліста фаховою термінологією; розвивати здатність використовувати набуті знання під час виконання завдань означеної наукової сфери і для подальшої фахової комунікації із представниками наукових кіл. При цьому здобувачами набуваються такі компетентності, як навички використання комунікаційних технологій, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, навички міжособистісної взаємодії, здатність до толерантної поведінки. Здобувачі засвоюють програмні результати навчання, серед яких – здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань; презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців; взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культурні чи гендерно-вікові відмінності, а також до осіб з особливими потребами. Під час опанування згаданих вище ОК, у здобувачів формуються *soft skills*, зокрема, комунікація, критичне мислення, вміння формувати власну думку та приймати рішення, емоційний інтелект, здатність

розв'язувати проблеми та ненасильницьке спілкування.

Розвиткові компетенції професійного спілкування сприяють й інші освітні компоненти, які викладаються на всіх спеціальностях, зокрема «Практикум з підготовки наукових публікацій та презентації результатів наукових досліджень», мета яких – сприяти створенню здобувачами переконливої наукової комунікації під час усних та стендових доповідей на наукових конференціях, круглих столах, симпозиумах тощо. Серед фахових компетентностей, які вони засвоюють – здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах з питань того чи іншого фаху.

Практика показала, що процес розвитку компетенції професійного спілкування у студентів передбачає використання методів, що дозволяють підвищити ефективність роботи у цьому напрямі (Акімова, 2007, с. 39): раціоналізаторська, винахідницька та методична робота студентів; виконання самостійних, творчих завдань, що вимагають оволодіння раціональними прийомми їхнього виконання; методи стимулювання та мотивації діяльності та поведінки (дидактичні ігри, ігрові семінари тощо).

При вивченні проблеми розвитку компетенції професійного спілкування була розроблена модель загальнопрофесійної підготовки студентів, яка сприяє розвитку у них компетенції професійного спілкування. Внаслідок функціонування запропонованої моделі мають відбуватися зміни у знаннях, вміннях та якостях особистості майбутнього фахівця, які забезпечать можливість розвитку в нього компетенції професійного спілкування (Білавич, 2023, с. 12).

При розробленні моделі загальнопрофесійної підготовки з розвитку компетенції професійного спілкування у здобувачів використовувалися аспекти системного підходу. Досліджувана модель має всі ознаки системи, характеризується доцільністю, наявністю компонентів і структур, взаємодією із зовнішнім середовищем, цілісністю, розвитком у часі (Андрущенко, 2011, с. 87).

Виокремлення структурно-функціональних компонентів дозволило розділити модель на частини: блок цілепокладання, змістовний блок, процесуальний блок та оцінно-діагностичний.

У першому блоці виокремлюються цілепокладання, що включають певні цілі і конкретні завдання з розвитку компетенції професійного спілкування у здобувачів. Доцільність запропонованої моделі полягає в досягненні певного результату. Від мети, змісту освіти та організації навчального процесу залежить якість підготовки майбутнього фахівця.

Мета здійснення розвитку компетенції професійного спілкування у здобувачів

визначається соціальним замовленням держави і суспільства і полягає у підвищенні якості професійної освіти. Мета конкретизується у завданнях. Відповідно до завдань розробляється змістовний блок моделей. За основу при проєктуванні змістовного блоку моделі загальнопрофесійної підготовки здобувачів взято чотири компоненти системи такої підготовки: інформаційний, навчально-пізнавальний, навчально-творчий та навчально-організаційний.

Інформаційний компонент включає змістову основу загальнопрофесійної підготовки. Зміст навчання можна охарактеризувати трьома компонентами, (Стинська, 2022): загальнотеоретичні уявлення; навчальний предмет; навчальний матеріал.

Зміст навчання має подвійну природу: з одного боку, – це соціальний досвід, який виступає в формі робочої програми, підручник, а з іншого боку, – це діяльність власне здобувача, організована за допомогою науково-педагогічного працівника. Єдність змісту, засобів і способів його передачі і становить цілісний навчальний предмет.

При цьому зміст навчання є не лише знаковою системою, а й предметом діяльності здобувачів. При цьому знання засвоюються в контексті діяльності та виконують функції орієнтовної основи діяльності – функції форм відтворення засвоюваного змісту.

Викладач визначає роль та місце навчального предмета в житті та діяльності майбутнього професіонала, а також сферу застосування його в реальному житті здобувача. Освітній компонент з навчального перетворюється на практично-професійний. Діяльність здобувача спрямована на виконання комплексу спеціальних знань, в основі яких моделюються основні типи професійних завдань фахівця.

Процес оволодіння знаннями для кожного здобувача можна поділити на такі етапи (Андрущенко, 2011): ознайомлення з формулюваннями цілей та завдань освітнього компонента, знайомство із системою явищ, описаних у ньому, з'ясування його значущості серед інших освітніх компонентів, що становлять основу теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців; вивчення основ теорії та оволодіння типовими способами діяльності при виконанні навчальних завдань з певного освітнього компонента; вивчення досвіду професійної діяльності фахівців певного профілю; оволодіння професійною майстерністю на рівні відтворення (репродуктивному рівні) та на продуктивному рівні.

Навчально-пізнавальний компонент – це застосування активних методів шляхом організації занять, що сприяють розвитку

компетенції професійного спілкування здобувачів вищої освіти.

Вивчення здобувачами теорії в межах загальнопрофесійної підготовки, що лежить в основі розвитку компетенції професійного спілкування, відбувається шляхом організації навчання на основі контекстно-діалогового підходу (практичні заняття, самостійні творчі домашні завдання). Все це спрямоване на розвиток творчої ініціативи у пізнавальній діяльності, що перетворюється на професійну, опосередковану компетенцією професійного спілкування.

Удосконаленню процесу розвитку компетенції професійного спілкування у здобувачів сприяє виконання ними у своїй практичній навчальній діяльності творчих, самостійних домашніх робіт та виконання самостійних робіт на занятті, які допомагають закріплювати теоретичні знання, отримані під час навчання. Комплекс знань у творчій, самостійній позааудиторній роботі має професійну спрямованість: у них моделюються певні типи професійних завдань фахівця.

Навчально-творчий компонент – навчально-дослідницька, раціоналізаторська та винахідницька робота, у процесі якої здобувачі вирішують творчі та професійні завдання.

Навчально-дослідницька робота допомагає розвивати здібності, вирішувати різні науково-технічні завдання, вміння виявляти й усувати недоліки при моделюванні навчальної ситуації. При цьому основна увага приділяється підготовці здобувачів до творчого та наукового підходів. Це вимагає розвитку ініціативи у здобувачів, сміливості творчої думки, творчої фантазії, самостійності при вирішенні поставлених завдань. Раціоналізаторська пропозиція – це, перш за все, нове наукове рішення. Вони важливі для самоствердження, подальшого творчого зростання їхніх авторів. Вони допомагають здобувачам повірити у свої сили, у свої творчі можливості (Андрущенко, 2011).

Навчально-організаційний складник передбачає соціальний контекст професійної діяльності під час навчання, вміння працювати в колективі. Групове спілкування є ефективним засобом розвитку компетенції професійного спілкування у майбутнього фахівця, що забезпечує досить високий рівень їхньої сформованості. У цьому виді підготовки задаються предметно-професійний та соціальний контексти майбутньої діяльності фахівця. Особистість отримує предметний і соціальний розвиток на професійно-значущому матеріалі, який сприяє розвитку компетенції професійної освіти в здобувачів.

Таким чином, зміст цього блоку запропонованої моделі представляється як

система компонентів. Виявивши зміст моделі загальнопрофесійної підготовки здобувачів з розвитку у них компетенції професійного спілкування, можна зауважити, що компоненти загальнопрофесійної підготовки за запропонованим зразком пов'язані між собою, представляють інтегративну єдність, контекстно накладаються. Вони становлять його предметний зміст.

Модель загальнопрофесійної підготовки є цілісною, тобто жоден з її компонентів (інформаційний, навчально-пізнавальний, навчально-творчий, навчально-організаційний), взятий окремо, не досягає загальної мети – професійної підготовки майбутніх фахівців вищої кваліфікації, опосередкованої компетенцією професійного спілкування. Кожен із компонентів підготовки вирішує певну систему завдань завдяки відповідним формам та методам, а їхня інтеграція служить досягненню поставленої мети. Така модель характеризується взаємозв'язками та взаємозалежностями компонентів і структур, що її формують. Застосування в навчальному процесі може сприяти його покращенню, може стати тим стрижнем, навколо якого «розгортається» зміст навчального процесу.

Виходячи із зазначеного вище, зауважимо, що модель загальнопрофесійної підготовки характеризує цілісність, цілепокладання, інтеграцію інформаційного, навчально-пізнавального, навчально-творчого та навчально-організаційного компонентів загальнопрофесійної підготовки, зв'язок із зовнішнім середовищем. Кожен зразок є компонентом моделі вищого рівня. Оскільки розвиток компетенції професійного спілкування є частиною професійної підготовки майбутнього спеціаліста, то зовнішнім середовищем для неї є навчально-виховний процес у закладі вищої освіти (Васянович, 2013, с. 12).

У процесуальному блоці моделі виокремлюється організаційний аспект розвитку компетенції професійного спілкування. При побудові процесуального блоку використовується інтеграція різноманітних за змістом методів і засобів організації навчально-виховного процесу у ЗВО та форм навчальної та позанавчальної діяльності здобувачів, ефективно поєднання яких на певному етапі реалізується в професійній освіті. У цьому блоці розвиток компетенції професійної освіти проглядається з точки зору застосування методів та засобів навчання, раціональних прийомів при виконанні самостійних навчальних завдань як на заняттях, так і при виконанні творчих, самостійних позааудиторних робіт; умінь планувати свою діяльність: організувати свою роботу з

найменшими витратами часу, сил та засобів; уміння грамотно, коротко і точно висловлювати свою думку, правильно вживати мовні формули під час спілкування.

Засоби навчання покликані забезпечити досягнення цілей та засвоєння змісту професійної освіти, опосередковані компетенцією професійного спілкування. До них належать: навчальна література, конспект лекцій, комп'ютерне забезпечення тощо.

Взаємозв'язок виділених блоків моделі загальнопрофесійної підготовки здобувачів з метою розвитку у них компетенції професійного спілкування проглядається на функціональному рівні та визначається різноманіттям функцій: мотиваційно-цільової, творчої, комунікативної та корекційно-діагностичної.

Мотиваційно-цільова функція дозволяє осмислити важливість і необхідність одержуваних знань для майбутньої професійної діяльності. Вона відображає якісний стан професійної освіти у закладі вищої освіти, визначає тенденції та рівень розвитку компетенції професійного спілкування у здобувачів. Цільові орієнтації слід розглядати як взаємопов'язані процеси вибору особистістю пріоритетів для задоволення своїх потреб та формування умінь, що забезпечують розвиток компетенції професійного спілкування. До цих умінь належать: пізнавально-інтелектуальні, соціально-перцептивні, організаційно-діяльні та технологічні вміння.

Діяльнісно-творча функція визначається значенням пізнання в розвитку компетенцій професійного спілкування. Адже саме від професійних знань, у тому числі, і знань із загальнопрофесійних та спеціальних освітніх компонентів, залежить розвиток у здобувачів компетенції професійного спілкування. Така функція відображена в структурних компонентах у запропонованому зразкові.

Комунікативна функція багато в чому визначає успішність здобувача в навчальній та професійній діяльності. Активність здобувачів спрямована на інших людей, орієнтує їх саме як суб'єктів спілкування. Спілкування має місце тоді, коли людина вступає в контакт з іншою людиною, розраховує на активний зворотний зв'язок, на обмін інформацією.

У корекційно-діагностичній функції домінує діагностичний складник. Педагогічна діагностика – це вид професійно-педагогічної діяльності, галузь науково-педагогічного знання, яка розглядає питання встановлення та вивчення ознак, що характеризують стан різних елементів педагогічної моделі та умов її реалізації (на всіх рівнях), для прогнозування можливих відхилень (шляхом педагогічної корекції), порушень

нормальних тенденцій її функціонування та розвитку. Корекційно-діагностична функція покликана вирішувати завдання отримання зворотної інформації, виявлення оптимальних сукупностей безпосередньо фіксованих показників стану процесу розвитку компетенції професійного спілкування у студентів, його оцінювання та коригування. Реалізація цієї функції відбувається в залежності від педагогічних цілей та ситуацій: в одних випадках важливий аналіз знань із загальнопрофесійної підготовки, в інших – необхідно глибше дослідити розвиток структурних складників компетенції професійного спілкування, по-третє, основну роль може відігравати облік психологічних принципів навчання в результаті групової форми роботи здобувачів.

Виявивши мету, завдання, зміст процесу розвитку компетенції для професійного спілкування у здобувачів, його організаційні форми, методи та функції, необхідно визначити результативний аспект, якість розвитку досліджуваної компетенції.

Оцінно-діагностичний блок розглянутого зразка дозволяє визначити перехід з одного рівня розвитку компетенції професійного спілкування на інший, більш високий рівень як у якісному, так і в кількісному відношенні. Цей блок визначає стан і результативність процесу навчання у вищому навчальному закладі, його відповідність потребам та очікуванням суспільства в розвитку

професійних компетенцій особистості, зокрема, компетенції професійного спілкування.

Висновки. Отже, модель загальнопрофесійної підготовки здобувачів необхідно розглядати, орієнтуючись на розвиток творчої особистості, на їхню підготовку до майбутньої професійної діяльності, опосередкованої компетенцією професійного спілкування.

Виходячи із зазначеного вище висновку, структурно-функційна модель є частиною професійної підготовки майбутніх фахівців і містить такі частини: блок цілепокладання, змістовний, процесуальний та оцінно-діагностичний.

Можемо зробити висновок, що мета використання моделі полягає у підвищенні якості професійної освіти майбутнього фахівця, який володіє різними професійними компетенціями, зокрема, компетенцією професійного спілкування.

На наш погляд, подальші дослідження з проблеми розвитку у здобувачів компетенції професійного спілкування можуть бути продовжені за такими напрямками: вивчення інтенсивності формування компетенції професійного спілкування на підґрунті інтегративних зв'язків між освітніми компонентами, що існують у навчальному плані; розроблення нових зразків підготовки майбутніх фахівців; визначення та впровадження нового комплексу педагогічних умов для ефективного формування компетенції професійного спілкування у здобувачів.

Список використаних джерел

- Акімова, О.В. (2007). *Теоретико-методичні засади формування творчого мислення майбутнього вчителя в умовах університетської освіти*: монографія. Вінниця: 351 с.
- Андрущенко, В.П. (2011). Взаємодія філософії і освіти в системі наукового знання. *Історико-педагогічні студії: науковий часопис*. (Гол. ред. Н.М. Дем'яненко). Київ. 302 с.
- Бібік, Н.М. (2004) Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи*. (Заг. ред. О.В. Овчарук). Київ: К.І.С. 112 с.
- Білавич, Г.В., Багрий, М.А., Гречаник, Н.Ю., & Гнатишин, С.І. (2023). Формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти. *Медична освіта*. (4). С. 77–81. URL: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2022.4.13635>
- Василенко, Л.П. (2011). Психолого-педагогічні умови активізації особистісно-професійного саморозвитку майбутнього педагога. *Освіта регіону. Політологія, психологія, комунікації*. (2). URL: <http://www.socialscience.com.ua/>
- Васянович, Г.П. (2013). Методологічні контексти педагогічної науки на сучасному етапі її розвитку. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. (3). С. 9–30.
- Гавриш, І.В. (2006). *Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності*: дисертація д-ра пед. наук: 13.00.04. Харків, 579 с.

References

- Akimova O.V. (2007). *Teoretyko-metodychni zasady formuvannia tvorchoho myslennia maibutnoho vchytelia v umovakh universytetskoï osvity*: monohrafiia / O.V. Akimova. Vinnytsia: Baliuk I.B. 351 s. [in Ukrainian]
- Andrushchenko V.P. (2011). *Vzaiemodiia filosofii i osvity v systemi naukovoï znannia* / Viktor Petrovych Andrushchenko // *Istoryko-pedahohichni studii: nauk. chasop.* / [hol. red. N.M. Demianenko]. K. 302 s. [in Ukrainian]
- Bibik N.M. (2004). *Kompetentnisnyi pidkhd: refleksyvnyi analiz zastosuvannia* / N.M. Bibik // *Kompetentnisnyi pidkhd u suchasniï osviti: svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy* / [za zah. red. O.V. Ovcharuk]. K. : K.I.S. 112 s. [in Ukrainian]
- Bilavych H.V., Bahrii M.A., Hrechanyk N.Yu., Hnatyshyn S.I. (2023). *Formuvannia komunikativnoi kompetentnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity. Medychna osvita* (4). S. 77–81. URL: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2022.4.13635> [in Ukrainian]
- Vasylenko L.P. (2011). *Psykhologo-pedahohichni umovy aktyvizatsii osobystisno-profesiinoho samorozvytku maibutnoho pedahoha* [Elektronnyi resurs] / L.P. Vasylenko, I.A. Vasylenko // *Osvita rehionu. Politohiia, psykhohiia, komunikatsii*. № 2. Rezhym dostupu: <http://www.socialscience.com.ua/> [in Ukrainian]
- Vasianovych H.P. (2013). *Metodolohichni konteksty pedahohichnoi nauky na suchasnomu etapi yïi rozvytku / Hryhorii Vasianovych* // *Pedahohika i psykhohiia profesiinoy osvity*. № 3. S. 9-30. [in Ukrainian]

Герлянд, Т.М. (2015). Технологія контекстного навчання у професійному розвитку особистості майбутнього фахівця. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/9352/1/%D>
 Стинська, В.В. (2022). *Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник*. Івано-Франківськ. 180 с.

Havrysh I.V. (2006). Teoretyko-metodolohichni osnovy formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv do innovatsiinoi profesiinoi diialnosti : dys.... d-ra ped. Nauk : 13.00.04 / I.V. Havrysh. Kh. 579 s. [in Ukrainian]
 Herliand T.M. (2015). Tekhnolohiia kontekstnoho navchannia u profesiinomu rozvytku osobystosti maibutnoho fakhivtsia. RL: <https://lib.iitta.gov.ua/9352/1/%D> [in Ukrainian]
 Stynska V.V. (2022). *Metodyka vykladannia u vyshchii shkoli: navchalnyi posibnyk*. Ivano-Frankivsk. 180 s. [in Ukrainian]

Відомості про авторів:

Митяй Зоя Олегівна
 mzo63719@gmail.com
 Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
 Наукове Містечко, вулиця, 59, Запоріжжя, Запорізька обл., 69000, Україна

Сіроштан Тетяна Василівна
 tanyasiroshstan1982@gmail.com
 Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
 Наукове Містечко, вулиця, 59, Запоріжжя, Запорізька обл., 69000, Україна

doi: 10.33842/22195203-2024-2-33-191-196

*Матеріал надійшов до редакції 19. 11. 2024 р.
 Прийнято до друку 10. 12. 2024 р.*

Information about the authors:

Mitaii Zoia Olehivna
 mzo63719@gmail.com
 Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University
 Scientific Town, Street 59, Zaporizhzhia, Zaporizhzhia region, 69000, Ukraine

Siroshtan Tetiana Vasylivna
 tanyasiroshstan1982@gmail.com
 Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University
 Scientific Town, Street 59, Zaporizhzhia, Zaporizhzhia region, 69000, Ukraine

doi: 10.33842/22195203-2024-2-33-191-196

*Received at the editorial office 19. 11. 2024.
 Accepted for publishing 10. 12. 2024.*